

EERSTE HULP BIJ OPSPORING VERMISSING OF MISDRIJVEN

HOE KAN SCENARIODENKEN HELPEN OM STRUCTUREEL EN CONSTRUCTIEF INFORMATIE TE VERZAMELEN?

DOE AANGIFTE OF BEL DE POLITIE
0900-8844

START MET WAT JE WEEET

SPRAKE VAN VERMISSING?

Er is sprake van een vermist persoon als die tegen redelijke verwachting afwezig is uit de voor die persoon gebruikelijke of veilig geachte omgeving, - van wie de verblijfplaats onbekend is, in wiens belang het geacht kan worden dat de verblijfplaats wordt vastgesteld.

ER ZIJN MEERDERE SCENARIO'S MOGELIJK DIE ELKAAR UITSLUITEN:

1. Het blijkt (toch) geen vermissing
2. Vrijwillig vermist
3. Onvrijwillig vermist door toedoen van derden of door gebrek aan zelfredzaamheid
4. Natuurlijke dood
5. Niet natuurlijke dood door ongeval, zelfmoord of misdrijf

URGENTIE BEPALEN

- Is de vermiste eerder vermist geweest?
- Wat maakt de vermissing urgent of ernstig en anders dan gebruikelijk gedrag?
- Heeft de vermiste een bericht achtergelaten? Welke spullen heeft de vermiste doorgaans bij zich?
- Is de vermiste mogelijk met iemand verdwenen?

ZOEKGEBIED BEPALEN

- Waar is de vermiste voor het laatst gezien?
- Waar had de vermiste moeten zijn?
- Op welke plaatsen verbleef de vermiste regelmatig?
- Heeft de vermiste (de beschikking over) een vervoersmiddel?
- Heeft de vermiste een OV-chipkaart?

VERHAALLIJNEN MAKEN

- Beschrijf het verhaal met de belangrijkste momenten, zoals: wat was het verhaal toen de persoon voor het laatst gezien is, en wat is het verhaal van de momenten of dagen ervoor?
- Hoe het verhaal in verschillende lijnen verder zou kunnen lopen?
- Welke verhalen hebben belangrijke betrokken personen?
- Welke (ontbrekende) informatie zal het verschil maken tussen de verhaallijnen?

BEDENK MEERDERE SCENARIO'S MINIMAAL 2

ELKE AANWIJZING KAN EEN PLUS EN MIN ZIJN BIJ EEN SCENARIO

VRAAG DOOR!

⚡ GEBRUIK EEN MINDMAP
Gebruik een mindmap op papier of digitaal (zoals bijv. XMind) als werkdocument om scenario's op te stellen en de nieuwe informatie te plotten.

⚠ LET OP!
Informatie kan voor meerdere scenario's een plus of een min zijn.

⚠ LET OP!
Elk stuk informatie moet deugdelijk zijn (bewijswaarde), een vage aanwijzing is slechts een indicatie en heeft minder betekenis.

KLOPT HET WEL? WAT JE:
DENKT? HOORT? ZIET?
IS HET LOGISCH?

ONDERZOEKSVRAGEN

VRAAG JE DIT AF

- Wat is zeker en wat niet?
- Wat bevestigt een scenario?
- Wat sluit een scenario uit?
- Wat ontbreekt er?

HOE ONDERZOEK IK DAT?

- Inschakelen hulp, door een buurtonderzoek. Zie EHB-Opsporing/Buurtonderzoek.
- Overleg met de politie wat zij of andere instanties kunnen doen

Kies een van de onderzoeksmethoden uit deze reeks die past bij het onderzoek. Denk ook aan het inschakelen van hulp om aanwijzingen te vinden, zoals met een buurtonderzoek of een getuigenoproep. En overleg met de politie over wat zij kunnen doen, of adviseren.

LAAT TEGENSPRAAK TOE!

Tegenspraak van een onafhankelijke buitenstaander kan een onderzoek helpen en voorkomt tunnelvisie.

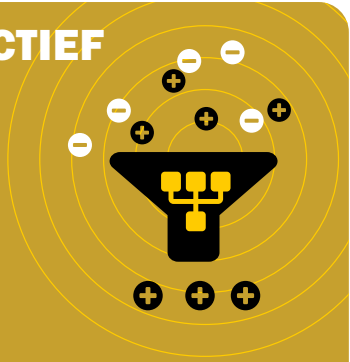
BIJ ONGEWONE SITUATIES MOETEN WE MEER TIJD NEMEN EN SOMS ANDERS LEREN DENKEN

- Tegenspraak kan zowel in het begin, halverwege of tegen het einde van een onderzoek, maar wordt bij voorkeur zo vroeg mogelijk ingezet om onderzoeksrichtingen te helpen bepalen.
- Tegenspraak vindt bij voorkeur op afstand en onafhankelijk plaats en niet in aanwezigheid van de onderzoeker(s) om onderlinge beïnvloeding te voorkomen.

BEDENK WELKE PERSOON GEMAAKTE ONDERZOEKSBESLISSINGEN KAN HELPEN TOETSEN.

WEES SELECTIEF

Niet alle aanwijzingen en informatie zijn bewijs of relevant. Maak een selectie van de meest relevante informatie die je op dat moment hebt.

BLIJF JE EMOTIES DE BAAS

VERLIES GEEN KOSTBARE TIJD AAN ONWAARSCHIJNLIJKE SCENARIO'S

VOORKOM DENKFOUTEN

VOORKEUREN BEVESTIGEN – De neiging tot het zoeken en beoordelen van informatie op een wijze die een al bestaande overtuiging, verwachting of verklaring bevestigt. – CONFIRMATION BIAS –

VOLHARDEN IN GELOOF – De neiging om aan een eenmaal gevormde mening vast te houden, zelfs als je informatie ontvangt die de basis onder die mening volledig weglaat. – BELIEF PERSEVERANCE –

GEDACHTEN RIJMEN – De neiging om onderling niet of moeilijk te laten rijmen aanwijzingen te overwegen (onderling dissonante aanwijzingen) en gedachten zodanig te vormen dat de informatie beter met elkaar in lijn is (minder dissonantie). – COGNITIEVE DISSONANTIE –

GROEPSDRUK – De neiging om het eigen oordeel aan de kant te zetten om te conformeren aan het oordeel van de meerderheid. – GROEP THINK –

EEN SCENARIO IS:

REALISTISCH

Scenario's moeten altijd zo realistisch mogelijk zijn.

WAARSCHIJNLIJK

De waarschijnlijkheid van een scenario is niet zwart of wit. Het kan wel in meer of mindere mate waarschijnlijk zijn dat een bepaalde situatie zich zo heeft afgespeeld.

ONDERBOUWD

Het prioriteren van scenario's moet zo goed mogelijk onderbouwd zijn.

BEWIJSWAARDIG

Informatie is subjectief. Gebrek aan transparantie over hoe de informatie tot stand komt doet de bewijswaarde afnemen.

ITERATIEF PROCES

Scenariodenken is een iteratief proces. Informatie kan plotseling toegevoegd of anderszins gewaardeerd kan worden.

NIETS IS WAT HET LIJKT

is een bekende uitspraak. Is het een 6 of een 9? 'Onlogische' zienswijzen zijn niet per se onwaarschijnlijk, er is in eerste instantie altijd een ander scenario denkbaar.

WET

SINDE DE GERECHTELIJKE DWALING IN DE SCHIEDAMMER PARKMOORD IN 2000 IS SCENARIODENKEN EEN VERPLICHT ONDERDEEL IN DE OPSPORING.

Tegenspraak is sedert de wet van 15 mei 2007 wettelijk verankerd als maatregel na het evaluatierapport van de commissie Posthumus.

6

ER ZIJN AL ZEKER 6 GERECHTELIJKE DWALINGEN SINDE 2000;
- Puttense moordzaak,
- Zaak Ina Post,
- Zaanse paskamermoord,
- Vuurwerkkramp Enschede,
- Lucia de Berk,
- Zes van Breda.

80%

VAN ALLE MELDINGEN VAN VERMISTE PERSONEN IN NEDERLAND, WORDT 80% BINNEN 24 TOT 48 UUR TERUGGEVONDEN.

40.000

JAARLIJKS ZIJN ER ± 40.000 MELDINGEN VAN VERMISSINGEN BIJ DE POLITIE DIE STUK VOOR STUK SERIEUS BEOORDEELD EN BEHANDELD MOETEN WORDEN.

20%

BIJ ZO'N 20% DUURT DE VERMISSING LANGER. EEN AANTAL KEER PER JAAR WORDEN VERMISTE PERSONEN OOK NA MAANDEN OF JAREN NIET TERUGGEVONDEN.

2 min

OOK HET VERENIGD KONINKRIJK KAMPT MET EEN HOOG AANTAL VERMISSINGEN, GEMIDDELD ÉÉN PER TWEE MINUTEN DIE CORRECT INGESCHAT EN BEHANDELD MOETEN WORDEN.

[*Fyfe et al. 2014]

CONTENT

Arnout de Vries
Shanna Wemmers
Sven Schultz

CONTACT

arnout.devries@tno.nl